

ΑΣ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ, ΜΠΟΡΟΥΜΕ

«ΑΚΡΑΣΙΑ»

Του Τάκη Ιωαννίδη (3-4-2006)

Διαβάζω στον ημερήσιο Τύπο, η ακούω στα βραδινά τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων, αρκετές εύστοχες αναφορές, για τις φοβερές και συχνά μοιραίες επιπτώσεις, στην υγεία των ανθρώπων, ενεργών αλλά και παθητικών καπνιστών, που απορρέουν από την κάκιστη συνήθεια του καπνίσματος.

Γεννάται λοιπόν το εύλογο ερώτημα: αφού όλοι γνωρίζουν ότι το κάπνισμα είναι επικίνδυνο, γιατί οι άνθρωποι εξακολουθούν και καπνίζουν.

Το συμπέρασμα είναι ότι ο άνθρωπος, ενώ γνωρίζει το ορθό, αδυνατεί να το πράξει. Το φαινόμενο αυτό, ονομάζεται «ακρασία» και ο αντίστοιχος άνθρωπος «ακρατής». Αυτός λοιπόν ο ακρατής άνθρωπος, είναι ανίκανος να πράξει, όπως θεωρεί ότι θα έπρεπε.

Η ακρασία εμφανίζεται πολλάκις στον καθημερινό μας βίο. Όλοι λίγο ή πολύ υποκύπτουμε στην πλάνη της. Άλλοτε βλάπτοντας τον εαυτό μας και άλλοτε ένα σύνολο ανθρώπων, όπως π.χ. ένας φιλοχρήματος δημόσιος λειτουργός.

Ο Αριστοτέλης κατέταξε την ακρασία, μεταξύ των τριών ελαττωμάτων του ανθρώπου, σε σχέση με τα ήθη που πρέπει κάθε άνθρωπος να αποφεύγει,

τα εξής: κακία , ακρασία, θηριότης. Κατ' αυτόν η ακράτεια υφίσταται όταν η κρίση του πράττοντος είναι μεν συνειδητή, πλην όμως ψευδής πεποίθηση.

Αναφορά γίνεται και στο έργο του περί ψυχής, «νικᾶ δ' ἐνίοτε καὶ κινεῖ ὅτ' ἐκείνην, ὅτ' ἐκείνη ταύτην, ὥσπερ σφαῖρα

<σφαῖραν>, ἡ ὄρεξις τὴν ὄρεξιν, ὅταν ἀκρασία γένηται» (Αλλά ἡ ὄρεξις νικά ἐνίοτε τὴν βούλησιν καὶ παρακινεῖ σε πράξεις· ἄλλοτε ὅμως ἡ βούλησις νικά τὴν ὄρεξιν, καὶ πάλι ὡς ἀνατρεπόμενη σφαῖρα, ἡ ὄρεξις νικά ἄλλην ὄρεξιν, ὡς ὅταν επικρατεῖ ἀκρασία. κεφ ΙΑ' παρ. 434α)

Ποιοὶ εἶναι οἱ μέθοδοι ἀντιμετώπισης τῆς ἀκρασίας;

1^{ον} ἡ αὐτογνωσία, δηλαδή, ἡ διαρκὴς ἐξέταση τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῶν πράξεων τοῦ. Ἡ διάγνωσις τῶν παραγόντων, πρωτίστως συναισθηματικῶν, ποὺ μας ἐπηρεάζουν καὶ ἡ καταπολέμησίς τους. Ἡ βοήθεια ἀνθρώπων τοῦ περιβάλλοντός μας, ποὺ ἐξακριβώνουν τὶς ἀδυναμίες μας, μποροῦν νὰ συμβάλουν στὴν ἀντιμετώπισή τους. Σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀσκήσις. «Ἀσκήσις ἐπιτεταμένη δι' ἐγκρατείας καὶ ἀγάπης, δι' ὑπομονῆς καὶ ἡσυχίας, ἀναιρεῖ τὰ ἐγκείμενα», ὅπως προτείνει ἡ Χριστιανικὴ μας πίστις.

2^{ον}, ἡ πρόληψις. Γνωρίζω σε τί εἶδους πράξεις εἶμαι ἐπιρρεπὴς καὶ προσπαθῶ νὰ τὶς περιορίσω – ἀπαλείψω. Οἱ μεγάλες ἐταιρίαι γιὰ παράδειγμα, (ἔχω ἰδίᾳ πείρα) προνοοῦν θεσπίζοντας διαδικασίες ποὺ θὰ τὶς προστατέψουν, ἀπὸ διευθυντικὰ στελέχη τους, ποὺ παίρνουν ἀποφάσεις.

Φρόνιμο θὰ εἶναι, ἐκτός τοῦ εαυτοῦ μας, νὰ ἐλέγχουμε καὶ νὰ ἐκπαιδεύουμε καὶ τὰ παιδιὰ μας, στὸ φαινόμενο τῆς ἀκρασίας. Διότι αὐτὰ εἶναι τὰ νεαρά κύτταρα τῆς κοινωνίας μας. Τὸ μέλλον μας καὶ εἴμαστε υπεύθυνοι γι' αὐτά.

Ἀς σμιλέψουμε λοιπὸν τὴν ὀρθὴ γνῶσιν πρωτίστως, στὶς ψυχές τους.